

مروری بر مقالات آموزش کارآفرینی ورزشی

سحر بی‌باک^{۱*}

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

(دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۹ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۲۴)

چکیده

امروز این موضوع به‌طور کامل برای همه جوامع روشن است که توسعه کسب‌وکار جدید از طریق کارآفرینی، بر رشد و رونق اقتصادی به‌طور مستقیم تأثیر می‌گذارد و آموزش مهارت‌های کارآفرینی برای آغاز و تداوم فعالیت‌های کارآفرینانه امری ضروری به‌نظر می‌رسد. هدف از انجام پژوهش حاضر مرور تحقیقات انجام‌شده در زمینه آموزش کارآفرینی ورزشی، به‌ویژه به‌صورت عملی در پنج سال اخیر (۲۰۱۸-۲۰۲۲) است. در بخش روش تحقیق، جست‌وجو در پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جست‌وجوگر ملی و بین‌المللی انجام شد. در این پژوهش، با توجه به هدف مطالعه، پانزده مقاله موردبررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که از مهم‌ترین دلایل شکست کارآفرینان، نداشتن مهارت‌های عملی موردنیاز برای به‌ثمر رساندن فعالیت‌هاست. از این‌رو برنامه‌های آموزش کارآفرینی ورزشی در دانشگاه‌ها باید به‌سمت خلاقیت و نوآوری سوق داده شوند و با تلفیق دانش تئوریک و عملی مرتبط با کارآفرینی ورزشی در نهایت از دانشگاه دانش‌محور، به دانشگاه کارآفرین حرکت کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش کارآفرینی، آموزش عملی کارآفرینی ورزشی، کارآفرینی، کارآفرینی ورزشی.

مقدمه

موضوع اشتغال و دسترسی به شغل موردنظر یکی از اساسی‌ترین نیازهای هر جامعه است (خسروی‌پور و کیخواه، ۱۳۹۲). در دنیای امروز، شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور به گونه‌ای شده است که لزوم توجه به حل مشکلات و تنگناها در حال و آینده را طلب می‌کند (امینی و همکاران، ۱۳۹۳). یکی از مسائل مطرح در این شرایط، بیکاری است (شان^۱، ۲۰۰۹). در واقع، بحران بیکاری تهدیدی برای جامعه به‌عنوان یک کل است و به‌طور خاص بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی عواقب اجتناب‌ناپذیری در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خواهد داشت (شیری^۲ و همکاران، ۲۰۱۲). در پاسخ به این معضل، ارگان‌های مسئول، افراد را به قدم نهادن در جهت شاخه‌های خوداشتغالی و کارآفرینی تشویق می‌کنند (شان، ۲۰۰۹). روند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته بیانگر این واقعیت است که اقتصاد تحت تأثیر کارآفرینی است (هرینگتون^۳ و همکاران، ۲۰۱۰). به گونه‌ای که کارآفرینان در توسعه اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته نقش محوری داشته‌اند و کشورهای توسعه‌نیافته اهمیت آن را در توسعه اقتصادی نادیده گرفته‌اند (مانیتور، ۲۰۱۶). یکی از حوزه‌هایی که زمینه ظهور کارآفرینی در آن احساس می‌شود، صنعت ورزش است. صنعت ورزش دارای ویژگی‌های منحصربه‌فردی است که آن را از سایر صنایع متمایز می‌کند؛ از جمله: عدم اطمینان نتایج، تمایل به رقابتی بودن، تمرکز بر محصول (به جای بازار)، همکاری بین تیم‌ها و سازمان‌ها، عدم کنترل محصول، تمرکز بر عملکرد نسبت به سایر نتایج (برای مثال بازگشت سرمایه)، نقش طرفداران هم به‌عنوان تولیدکننده و هم به‌عنوان مصرف‌کننده و ارتباط متقابل با رسانه‌ها. ویژگی بارز دیگر این است که روش‌های مختلفی برای ارتباط مردم با صنعت ورزش وجود دارد از شرکت به‌عنوان ورزشکار یا مصرف‌کننده گرفته تا دیدن آن به‌عنوان نوعی سرگرمی. این ویژگی‌های منحصربه‌فرد رقابتی، صنعت ورزش را شکل می‌دهد و آن را به یک صنعت جالب برای مطالعه و کارآفرینی تبدیل می‌کند (گانینگهام^۴ و همکاران، ۲۰۱۹).

بارینگر و ایرلند^۵ (۲۰۱۶) کارآفرینی را «هنر تبدیل یک ایده به یک تجارت» تعریف می‌کنند. راتن^۶ (۲۰۱۷) معتقد است ورزش، فرایندی کارآفرینی است و رویکرد کارآفرینی در ورزش می‌تواند سازوکاری را برای تحمل بحران‌های اقتصادی فراهم آورد.

-
1. Shane
 2. Shiri
 3. Herrington
 4. Cunningham
 5. Barringer & Ireland
 6. Ratten

آموزش، ابزاری ضروری برای رشد اجتماعی و اقتصادی یک کشور است (مدنی^۱، ۲۰۱۹). آموزش کارآفرینی تاریخچه پیچیده‌ای دارد که شامل نوآوری‌های فراوان و تنوع زیادی در روش‌های تدریس است (پیتاوی و کپ^۲، ۲۰۰۷). هدف آموزش «برای» کارآفرینی، ایجاد فارغ‌التحصیلانی با ذهنیت‌ها، مهارت‌ها و قابلیت‌ها برای شناسایی و شکل دادن به فرصت‌ها و توسعه سرمایه‌گذاری‌های تجاری است (کیو ای^۳، ۲۰۱۲). با این حال، رویکردهای استاندارد برای آموزش کارآفرینی به دلیل ناکارآمدی آن‌ها در دستیابی به چنین نتایجی به‌طور فزاینده‌ای مورد انتقاد قرار می‌گیرند. در اصطلاحات گیب^۴ (۱۹۹۳)، آن‌ها هم از نظر محتوا و هم در ارائه «غیرفعالانه» هستند. یادگیری تجربی و عملی فرایند توسعه دانش و مهارت‌ها، از طریق تمرین است (کانگ و چن^۵، ۲۰۱۶). یادگیری تجربی یک مفهوم کلاس جدید نیست، بلکه فرایند یادگیری از طریق تجربه است که از یادگیری سنتی، مانند یک سخنرانی یا مطالعه، مؤثرتر است (کلب^۶، ۲۰۱۴). روش‌های یادگیری تجربی بر بهبود «تجربه عملی دانشجویان» تمرکز دارد. یادگیری عملی به دانشجویان اجازه می‌دهد تا آن‌چه را که می‌آموزند با دنیای واقعی متصل کنند و درک مفاهیم انتزاعی و دانش عملی خود را بالا ببرند (شیرالکار^۷، ۲۰۱۶). یادگیری تجربی فرایندی اساسی است که فرصت‌هایی را برای دانشجویان فراهم می‌کند تا فعالانه در کسب مهارت‌ها و دانش شرکت کنند (هانی و مامفورد^۸، ۱۹۹۲). دانشجویانی که با استفاده از یک رویکرد سیستماتیک و مستمر، درگیر فرایند یادگیری تجربی هستند، می‌توانند دانش را از تجربیات یادگیری معتبر به دست آورند و به کار ببرند. تجربه یادگیری دانشجویان از فرایند ساخت دانش با تأمل در مورد آنچه انجام می‌دهند به دست می‌آید، درحالی که کسب دانش شامل یادگیری با درک است (لیو^۹ و همکاران، ۲۰۱۹). از آنجایی که یک فرد حرفه‌ای و کارآفرین در رشته مدیریت ورزشی نیاز به ایفای نقش‌های متنوعی دارد، اتکای صرف به آموزش تئوری در کلاس درس برای کمک به دانشجویان در دستیابی به قابلیت اشتغال دشوار است. بنابراین، تبدیل موفقیت‌آمیز فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به متخصصان، در صنعتی که همیشه در حال تغییر است، به ادغام قوی آموزش دانشگاهی و صنعت، برای پرورش مهارت‌های عملی موردنیاز آن‌ها دارد

1. Madani
2. Pittaway & Cope
3. QAA
4. Gibb
5. Kang & Chen
6. Kolb
7. Shiralkar
8. Honey & Mumford
9. Liu

(یاشینسکی و دی ویلیرز^۱، ۲۰۰۸؛ راک^۲، ۲۰۱۳). اکثر مؤسسات آموزش عالی اهمیت یادگیری تجربی عملی را درک کرده‌اند و برای مثال کارآموزی را به‌عنوان جزء جدایی‌ناپذیر از برنامه خود گنجانده‌اند (سروجلال و سینگ^۳، ۲۰۱۰). اما باوجود این مطالعات قبلی مشخص کرده‌اند که آموزش دانشگاهی نتوانسته با واقعیت‌های در حال تغییر صنعت سازگار شود (جمالی، ۲۰۰۵؛ کاگاری^۴، ۲۰۰۷؛ ماهر و گریوز^۵، ۲۰۰۸). اگرچه اشتغال‌پذیری یکی از مطلوب‌ترین نتایج آموزش مدیریت ورزشی است (تسیتسکاری^۶ و همکاران، ۲۰۱۷)، اما همچنان بین آمادگی آموزشی مدیریت ورزشی و قابلیت استخدام و کارآفرینی در صنعت ورزش شکاف وجود دارد (کیپر^۷ و همکاران، ۲۰۱۹). دانشگاه‌ها باید ادغام صنعت و آموزش را برای نوآوری و کارآفرینی تعمیق بخشند تا عدم تعادل بین سمت عرضه آموزش استعدادهای آموزش عالی و سمت تقاضای توسعه صنعتی را کاهش دهند (ال وی^۸ و همکاران، ۲۰۲۲).

هدف کلی آموزش کارآفرینی «تسهیل» رشد و تحول فردی دانشجویان با ارائه دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های کارآفرینانه است (ایلونن^۹ و همکاران، ۲۰۱۸). فایول و گیلی^{۱۰} (۲۰۰۸) پیشنهاد می‌کنند که سه نوع مختلف یادگیری از آموزش کارآفرینی وجود دارد: یادگیری برای تبدیل شدن به یک کارآفرین، یادگیری برای کارآفرینی بیشتر و یادگیری برای آموزش یا تحقیق درمورد کارآفرینی. بنابراین، کارآفرینان ورزشی می‌توانند از طریق آموزش‌های مختلف تئوری و عملی درباره نحوه ایجاد و حفظ یک سرمایه‌گذاری، کسب‌وکار یاد بگیرند.

آموزش کارآفرینی نقش مهمی در مدیریت ورزشی دارد، اما در دنیای رقابتی صنعت ورزش امروز از اهمیت آن غفلت شده است؛ بنابراین باید به این نکته تأکید شود که یک برنامه درسی سودمند نیست، مگر این‌که بتواند نیازهای جامعه را مرتفع سازد. بنابراین ضروری است تا برنامه‌ریزی درسی به روزی که منعکس‌کننده تغییرات جامعه و پارادایم‌هاست، در برنامه درسی در نظر گرفته شود و دانشگاه‌ها مسئول تطابق نیازهای آموزشی خود با تغییرات آموزشی هستند (راتن، ۲۰۱۸). بنابراین براساس آنچه گفته شد و با توجه به اهمیت کارآفرینی و یادگیری

1. Jaschinski & De Villiers
2. Rok
3. Surujlal & Singh
4. Kagaari
5. Maher & Graves
6. Tsitskari
7. Keiper
8. Lv
9. Illonen
10. Fayolle & Gailly

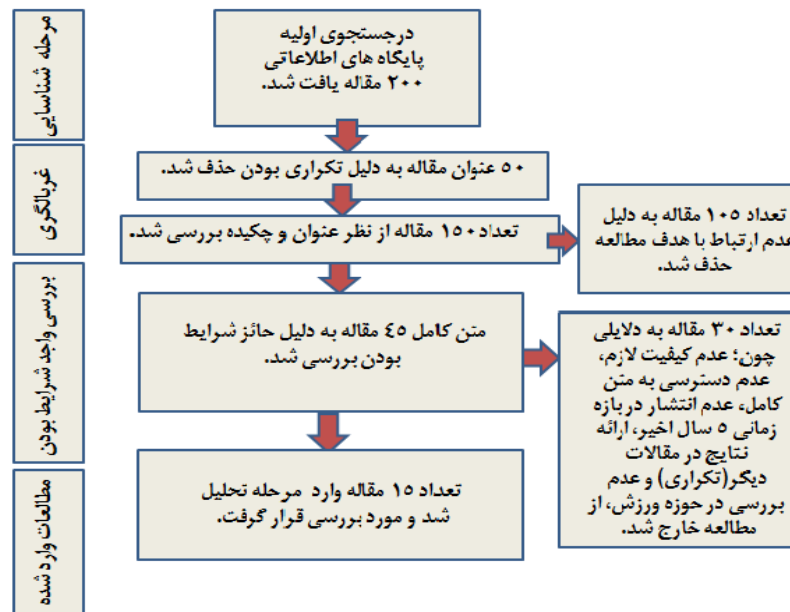
مهارت‌های آن، پژوهش حاضر با هدف مرور تحقیقات انجام‌شده در زمینه آموزش کارآفرینی ورزشی به‌ویژه به‌صورت عملی در پنج سال اخیر صورت گرفته است.

روش پژوهش

در این مطالعه مروری، براساس دستورالعمل PRISMA، به مرور مقالات آموزش کارآفرینی ورزش براساس مطالعات انجام‌شده در پنج سال اخیر پرداخته شد. نتایج این مطالعه از مقالات منتشرشده در پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جست‌وجوگر فارسی زبان و انگلیسی‌زبان شامل پایگاه داده‌های داخلی (مگ‌ایران، ایران‌داک، SID) و پایگاه داده‌های بین‌المللی (اسکوپوس، ISI و موتور جست‌وجوگر Google Scholar) جست‌وجو شد. کلیدواژه‌های انتخابی شامل: کارآفرینی، کارآفرینی ورزشی، آموزش کارآفرینی، آموزش عملی کارآفرینی، آموزش عملی کارآفرینی ورزشی در پایگاه داده‌ها جست‌وجو شد. بررسی مقالات در ابتدا، براساس عنوان و چکیده انجام شد. معیار ورود مقالات شامل تمام مقالات منتشرشده به زبان انگلیسی و فارسی در مورد کارآفرینی ورزشی بود که در عنوان، چکیده، کلمات کلیدی یا معادل آن وجود داشت. به‌دلیل هم‌پوشانی برخی از پایگاه‌ها و نمایه شدن هم‌زمان یک مقاله در چند پایگاه، تعدادی از عناوین تکراری حذف شدند. پس از غربال‌گری اولیه و بررسی عناوین و چکیده، مقالاتی که مرتبط با اهداف مطالعه نبودند، حذف شدند. همچنین مقالاتی که متن کامل آن‌ها در دسترس نبود یا با زبانی غیر از انگلیسی یا فارسی بودند از مطالعه خارج شدند.

نتایج و یافته‌ها

در این مطالعه پژوهش‌های فارسی و انگلیسی انجام‌یافته در مورد آموزش کارآفرینی ورزشی، براساس چهار گام PRISMA بررسی شد. در جست‌وجوی اولیه دویست مقاله شناسایی و پس از حذف موارد تکراری، ۱۵۰ عنوان انتخاب شد. تعداد ۷۵ مقاله از مرحله بررسی عنوان برای بررسی چکیده انتخاب شدند. در پایان این مرحله، ۴۵ مقاله جهت بررسی به‌صورت متن کامل، به مرحله بعد راه یافتند که تعداد ۲۵ مقاله به دلایلی چون عدم دسترسی به متن کامل، عدم انتشار در بازه زمانی پنج سال اخیر، ارائه نتایج در مقالات دیگر (تکراری) و عدم بررسی در حوزه ورزش، از مطالعه خارج شدند. متن کامل بیست مقاله، موردبررسی قرار گرفت. در این مرحله پنج مقاله که کیفیت پایینی داشتند حذف شدند. درنهایت پانزده مقاله که در فاصله سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲، منتشر شده بودند، وارد تحلیل نهایی شد (نمودار ۱).

نمودار ۱. نتایج حاصل از جست و جوی پایگاه های بررسی شده بر اساس PRISMA

پانزده مقاله منتخب و مورد بررسی قرار گرفته در جدول ۱ به تفکیک موضوع، نویسنده و سال انتشار قابل مشاهده است و در ادامه به بررسی نتایج و یافته های هر کدام از مقالات به صورت جداگانه می پردازیم (جدول ۱).

جدول ۱: مقالات مورد بررسی آموزش کارآفرینی ورزشی

ردیف	عنوان	نویسنده اول	سال
۱	بهبود آموزش برای نوآوری و کارآفرینی در دانشگاه های فنی چین: تلاشی برای ایجاد یک چارچوب پایدار	ال وی	۲۰۲۲
۲	کارآفرینی و ورزش: اجازه دهید مشارکت آغاز شود	رابرت کیس	۲۰۲۱
۳	شناسایی عوامل تأثیرگذار در آموزش کارآفرینی ورزشی دانشجویان علوم ورزشی	شجاعی	۲۰۲۱
۴	شناسایی عوامل مؤثر کارآفرینی ورزشی در ایران	نیکویی	۲۰۲۱
۵	اثربخشی ارائه واحد درسی کارآفرینی بر ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه و قصد کارآفرینان دانشجویان علوم ورزش	مندعلیزاده	۲۰۲۱

۶	تأثیر آموزش کارآفرینی ورزشی بر انگیزه خود تعیینی و بهیستی اجتماعی با نقش میانجی سواد مهارتی در دانشجویان علوم ورزشی	صفایی	۲۰۲۱
۷	افزایش قابلیت اشتغال دانشجویان دانشگاه از طریق یادگیری تجربی عملی در صنعت ورزش	هوئی فولو	۲۰۲۱
۸	آموزش کارآفرینی: زمان تغییر در جهت تحقیق؟	راتن	۲۰۲۰
۹	آموزش کارآفرینی ورزشی	راتن	۲۰۲۰
۱۰	اثربخشی آموزش کارآفرینی، حمایت‌های کارآفرینانه دولت و سرمایه‌گذاری دانشجویان آموزش فنی و حرفه‌ای در زمینه کارآفرینی مرتبط با فناوری اطلاعات - تحلیل اثرات مسیر غیرمستقیم	سالیسو	۲۰۲۰
۱۱	تأثیر آموزش دانشگاه بر قصد کارآفرینی دانشجویان علوم ورزشی دانشگاه‌های منتخب دولتی غرب	سازگاری	۲۰۲۰
۱۲	مدل کارآفرینی دانشکده‌های علوم ورزشی ایران	عبدزاده	۲۰۲۰
۱۳	شناسایی عوامل مؤثر بر ایجاد و ارتقای کارآفرینی در بین دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی	فتحی باغبادرانی	۲۰۲۰
۱۴	آموزش مدیریت ورزش از طریق دیدگاه کارآفرینی: تجزیه و تحلیل تأثیر آن بر دانشجویان علوم ورزشی اسپانیا	گونزالس-سرانو	۲۰۱۸
۱۵	محتوای برنامه درسی کارآفرینی و توسعه کارآفرینی دانشجویان دانشگاه در نیجریه	ماکسول	۲۰۱۸

با توجه به جدول ۱ و به ترتیب نتایج به شرح زیر است:

ال وی و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیق خود با عنوان بهبود آموزش برای نوآوری و کارآفرینی در دانشگاه‌های چین بیان کردند که روندهای اقتصادی جهانی و بادهای تغییرات تکنولوژیکی، وضعیت ادغام بین صنعت و آموزش را برای نوآوری و کارآفرینی به اولویت استراتژیک ملی هرکشوری تغییر شکل داده است و دانشگاه‌ها باید ادغام صنعت و آموزش را برای نوآوری و کارآفرینی تعمیق بخشند تا عدم تعادل بین سمت عرضه آموزش استعدادهای آموزش عالی و سمت تقاضای توسعه صنعتی را کاهش دهند. همچنین آن‌ها استدلال کردند که دانشگاه‌ها باید پارادایم تربیت استعدادها را تغییر دهند که شامل تغییر ساختار سازمانی و سیستم درسی در اکوسیستم نوآوری است.

هوئی فولو^۱ (۲۰۲۱) در تحقیق خود به نقش مؤثر یادگیری اشتغال‌زایی به صورت تجربی و عملی دانشجویان مدیریت ورزشی پرداخت. وی بیان کرد یک برنامه درسی عملی برای کمک به

1. Hwei-Fu Lu

دانشجویان مدیریت ورزشی موردنیاز است تا قابلیت اشتغال آن‌ها را در صنعت ورزش افزایش دهد.

رابرت کیس^۱ (۲۰۲۱) در تحقیق خود استدلال می‌کند که به دلیل تأثیر چند میلیارد دلاری صنعت ورزش بر اقتصاد و جامعه، به‌طور کلی هزاران کسب‌وکار وابسته به ورزش ایجاد شده است که دوره‌های کارآفرینی ورزشی به آماده‌سازی دانشجویان مدیریت ورزشی برای افزایش دانش و مهارت‌های موردنیازشان بسیار مؤثر است و آن‌ها را برای شروع تجارت مرتبط با ورزش و پیگیری فرصت‌های شغلی نوظهور در ورزش آماده می‌کند.

شجاعی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان شناسایی عوامل تأثیرگذار در آموزش کارآفرینی ورزشی دانشجویان علوم ورزشی بیان کردند که دانشگاه‌ها می‌توانند در رویکردهای ارتباطی، توسعه و تمرکز و اجتماعی به‌عنوان یک تسهیل‌کننده عمل کنند و شرایط را برای آموزش کارآفرینی ورزشی دانشجویان علوم ورزشی فراهم آورند.

نیکویی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق خود ۴ مفهوم: عوامل بازدارنده، عوامل تسهیل‌کننده، عوامل توسعه‌دهنده و پیامدها را از عوامل مؤثر کارآفرینی در ورزش دانستند. آن‌ها همچنین فقدان ارتباط میان دانشگاه‌ها و مراکز تولیدی و صنعتی را یکی از عوامل مهم بیان و پیشنهاد کردند که باید اقدامات لازم در جهت برقراری ارتباط مطلوب بین دانشگاه و صنعت از طریق آموزش صحیح دانشجویان مطابق با نیازهای صنعت صورت گیرد.

مندعلی‌زاده و خسروی‌زاده (۲۰۲۱) در پژوهشی با «عنوان اثربخشی ارائه واحد درسی کارآفرینی بر ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه و قصد کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی»، ارائه واحد درسی کارآفرینی با هدف توسعه دانش، نگرش و مهارت‌های کارآفرینانه را در ایجاد انگیزه و تمایل دانشجویان به اقدام جهت فعالیت‌های کارآفرینانه مؤثر دانستند.

راتن (۲۰۲۰) دریافت، آموزش کارآفرینی در شکوفایی بهزیستی اقتصادی در اقتصاد جهانی نقش مهمی دارد.

راتن و ثکرال (۲۰۲۰) در تحقیق خود برگنجانند آموزش کارآفرینی ورزشی در برنامه درسی دانشجویان تأکید داشتند. آن‌ها نیز نتیجه گرفتند که آموزش کارآفرینی باعث تسهیل ایجاد شغل و نیروی کار آگاه‌تر می‌شود.

سالیسو^۲ (۲۰۲۰) دریافت که آموزش کارآفرینی سبب تقویت نگرش فردی دانشجویان به کارآفرینی می‌شود و ادراک آنان از کنترل رفتار خود را بالا می‌برد.

1. Robert Case
2. Salisu

سازگاری^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان تأثیر آموزش دانشگاه بر قصد کارآفرینی دانشجویان علوم ورزشی دانشگاه‌های منتخب دولتی غرب کشور بیان کردند که باید برنامه‌های آموزش کارآفرینی مناسب در نظام آموزش عالی علوم ورزشی، برای تقویت نگرش مثبت در دانشجویان لحاظ شود و برای این منظور می‌توان از بازدید طرح‌های کارآفرینانه موفق و نشست با کارآفرینان نمونه استفاده کرد.

نتایج تحقیقات عبدزاده^۲ و همکاران (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که وضعیت کارآفرینی و اشتغال در سطح دانشکده‌های علوم ورزشی در سطح مطلوبی نیست و متناسب با نیازهای بازار کار حوزه تربیت بدنی، دانشجویان آموزش نمی‌بینند و ضرورت دارد بازمینی و تجدیدنظر در فرایند آموزش و فارغ‌التحصیلی دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی علوم ورزشی صورت گیرد.

نتایج پژوهش گونزالس-سرانو^۳ و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد دانشجویانی که آموزش‌های کارآفرینی را گذرانده‌اند، ادراک بهتری از رفتار خود، بهبود و کنترل آن دارند و این آموزش سبب شده است تا جو دانشگاه به انگیزه کارآفرینی سوق پیدا کند.

نتایج پژوهش ماکسول^۴ و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد کاستی‌ها در محتوای برنامه درسی به‌منظور ایجاد انگیزه کارآفرینی و فراهم کردن تجربه زندگی کارآفرینی از نقص‌های موجود در این زمینه است.

در پانزده مقاله بررسی شده، همگی آن‌ها به نقش بسیار پررنگ آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌ها به‌ویژه آموزش آن به‌صورت عملی و تجربی تأکید داشتند، چراکه برای برآوردن نیازهای آینده فارغ‌التحصیلان رشته‌های ورزشی و استفاده آن‌ها از فرصت‌های شغلی این رشته، مهم است که آن‌ها مهارت‌های اولیه و جدید کارآفرینی را بیاموزند و آن‌ها را به‌صورت عملی تجربه کنند و این امر مستلزم برنامه‌ریزی مؤثر مؤسسات علمی و آموزشی هر کشور برای حضور دانشجویان خود در دوره‌های کارآفرینی است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مرور تحقیقات انجام‌شده در زمینه آموزش کارآفرینی ورزشی به‌ویژه به‌صورت عملی در پنج سال اخیر انجام گرفت. نتایج بررسی مقالات نشان داده است که وضعیت کارآفرینی و اشتغال در سطح دانشکده‌های علوم ورزشی در سطح مطلوبی نیست و نقص‌هایی در

1. Sazegari
2. Abdzadeh
3. González-Serrano
4. Maxwell

محتوای برنامه‌های درسی وجود دارد که دانشجویان متناسب با نیازهای بازار کار حوزه تربیت بدنی، آموزش نمی‌بینند (عبدزاده و همکاران، ۲۰۲۰؛ ماکسول و همکاران، ۲۰۱۸). براساس گزارش کارگروه کارآفرینی و اشتغال وزارت ورزش و جوانان کشور، از سال ۱۳۹۲ به‌طور متوسط سالانه ده هزار نفر فارغ‌التحصیل دانشگاهی متقاضی ورود به بازار کار ورزش کشور هستند که درصد بالایی از این آمار در کار و حرفه‌هایی غیر از رشته تحصیلی مشغول به کار می‌شوند (برومند و همکاران، ۲۰۱۱). در تحقیقی مشابه نگه^۱ (۲۰۲۰) بیان می‌کند که در حال حاضر فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بخش عمده جمعیت بیکار کشور را تشکیل می‌دهند و بخش دولتی و دانشگاه‌ها نمی‌تواند به میزان کافی فرصت‌های شغلی را برای دانش‌آموختگان فراهم کند. همچنین جمالی (۲۰۰۵)، کاگاری (۲۰۰۷) و ماهر و گریوز (۲۰۰۸) بیان کردند که آموزش دانشگاهی نتوانسته با واقعیت‌های در حال تغییر صنعت، سازگار شود و کیپر و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیق خود از وجود شکافی بین آموزش مدیریت ورزشی و قابلیت استخدام و کارآفرینی در صنعت ورزش خبر دادند.

یافته‌های مقالات نشان می‌دهد که به‌دلیل تأثیر مثبت ورزش بر اقتصاد و جامعه به‌عنوان یک صنعت پردرآمد، تعداد زیادی کسب‌وکارهای وابسته به آن ایجاد شده است که دوره‌های کارآفرینی ورزشی می‌تواند به افزایش دانش و مهارت‌های موردنیاز دانشجویان مدیریت ورزشی کمک کند و آن‌ها را برای شروع تجارت‌ها و استفاده از فرصت‌های شغلی نوظهور در ورزش آماده کند. درواقع دانشگاه‌ها می‌توانند به‌عنوان یک تسهیل‌کننده عمل کنند و با ارائه واحدهای درسی کارآفرینی با هدف توسعه دانش، نگرش و مهارت‌های کارآفرینانه، شرایط را برای آموزش کارآفرینی ورزشی دانشجویان علوم ورزشی فراهم آورند و باعث پرورش نیروهایی آگاه‌تر و کاربلدتر شوند و گام بلندی در تسهیل ایجاد شغل بردارند (رابرت کیس، ۲۰۲۱؛ صفائی و اسلامی مرزنگلاته، ۲۰۲۱؛ راتن، ۲۰۲۰؛ شجاعی^۲ و همکاران، ۲۰۲۱؛ مندعلی‌زاده و خسروی‌زاده، ۲۰۲۱؛ راتن و ثکرال، ۲۰۲۰). در این راستا فتحی باغبادرانی و موسوی راد (۲۰۲۰) در پژوهش خود، محیط آموزشی مناسب و تشویق به نوآوری را از عوامل مؤثر ارتقای کارآفرینی در بین دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی عنوان کردند. همچنین کیو ای (۲۰۱۲) هدف آموزش کارآفرینی را، ایجاد فارغ‌التحصیلانی با ذهنیت‌های خلاق برای شناسایی و شکل دادن به فرصت‌ها و توسعه سرمایه‌گذاری‌های تجاری بیان کرد. همچنین مرور مطالعات نشان دادند که آموزش کارآفرینی و بازدید از طرح‌های کارآفرینانه موفق، سبب تقویت ادراک و نگرش مثبت دانشجویان نسبت به

1. Ngege
2. Shojaei

کارآفرینی می‌شود و انگیزه آن‌ها را برای ایجاد کسب‌وکار خود، افزایش می‌دهد (سالیسو، ۲۰۲۰؛ سازگاری و همکاران، ۲۰۲۰؛ گونزالس-سرانو و همکاران، ۲۰۱۸).

علاوه‌براین‌ها، نتایج تحقیقات به نقش بسیار مهم آموزش و یادگیری کارآفرینی به‌صورت عملی تأکید داشت (هوئی فولو، ۲۰۲۱). این نتیجه می‌تواند منعکس‌کننده دیدگاه‌های لی^۱ و همکاران (۲۰۱۶) و میلر^۲ و همکاران (۲۰۱۲) باشد، زیرا هردوی آن‌ها به یادگیری تجربی تأکید ویژه‌ای داشتند و با نتایج تحقیقات هانی و مامفورد (۱۹۹۲)، گیب (۱۹۹۳)، یاشینسکی و دی ویلیرز (۲۰۰۸)، راک (۲۰۱۳)، کلب (۲۰۱۴)، کانگ و چن (۲۰۱۶)، شیرالکار (۲۰۱۶)، لیو و همکاران (۲۰۱۹) مشابه است. همگی آن‌ها در تحقیقات خود به این موضوع اشاره داشتند که یادگیری عملی به دانشجویان اجازه می‌دهد تا فعالانه در کسب مهارت‌ها و دانش شرکت کنند و آن‌چه را که می‌آموزند با دنیای واقعی متصل کنند.

براساس نتایج دیگر از مطالعه مروری حاضر می‌توان گفت که روندهای اقتصادی جهان و تغییرات تکنولوژیکی، وضعیت ادغام بین صنعت و آموزش را برای کارآفرینی، به اولویت استراتژیک ملی هر کشوری تغییر شکل داده است و با توجه به فقدان ایجادشده بین دانشگاه و صنعت، دانشگاه‌ها باید از طریق آموزش صحیح کارآفرینی، براساس نیازهای صنعت به دانشجویان، پارادایم تربیت استعدادهای خود را تغییر دهند که شامل تغییر ساختار سازمانی و سیستم درسی در اکوسیستم نوآوری است (ال وی و همکاران، ۲۰۲۲؛ نیکویی و همکاران، ۲۰۲۱).

به‌طور کلی توجه به امر بیکاری یکی از ملزومات مهم زندگی است، چراکه نبود اشتغال، مشکلاتی را به‌وجود می‌آورد که توازن و تعادل جامعه را برهم می‌زند و تا حدود زیادی باعث ایجاد بحران‌های اجتماعی، اقتصادی، روانی و سیاسی می‌شود. باتوجه به تحقیقاتی که در این زمینه صورت گرفته است، در حال حاضر فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بخش عمده جمعیت بیکار کشور را تشکیل می‌دهند و نظر به این که بخش دولتی نمی‌تواند به میزان کافی فرصت‌های شغلی را برای دانش‌آموختگان فراهم کند (نگگه، ۲۰۲۰)، سواد مهارتی می‌تواند مکمل دانش نظری باشد و بستر مهمی را برای ایجاد اشتغال دانشجویان و رونق اقتصادی در جامعه باشد. قبلاً فارغ‌التحصیلان ورزشی تمایل داشتند بر فرصت‌های شغلی در شرکت‌های بزرگ تمرکز کنند، اما اخیراً گرایش به سمت خوداشتغالی وجود دارد و دانشجویان نسبت به گذشته وارد مشاغل مختلفی می‌شوند که نیاز به دانش عملی و مهارت‌های کارآفرینی دارد (راتن، ۲۰۱۸). آموزش کارآفرینی به دانشجویان می‌آموزد که چگونه در بازار به‌طور مؤثر فعالیت داشته باشند، چراکه از

1. Lee
2. Miller

مهم‌ترین دلایل شکست کارآفرینان، نداشتن مهارت‌های عملی موردنیاز برای به ثمر رساندن فعالیت‌هاست. از این رو پیشنهاد می‌شود ارائه واحدهای درسی کارآفرینی با هدف توسعه دانش تئوری و عملی، در برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌های کشور گنجانده شود تا دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی به سمت خلاقیت و نوآوری سوق داده شوند و دانشگاه‌ها نیز، با تلفیق دانش تئوریک و عملی مرتبط با کارآفرینی، از دانشگاه دانش‌محور، به دانشگاه کارآفرین حرکت کنند.

محدودیت‌های تحقیق و پیشنهادات برای محققان آتی

پژوهش حاضر با هدف مرور مقالات داخلی و خارجی انجام شده در زمینه آموزش کارآفرینی ورزشی به‌ویژه به صورت عملی، در پنج سال اخیر انجام شد. این مطالعه از محدود تحقیقات داخلی است که در آن به آموزش و یادگیری کارآفرینی، به صورت عملی و تجربی تأکید داشت. از محدودیت‌های این مقاله مروری می‌توان به کم بودن تعداد مقالات داخلی در زمینه آموزش کارآفرینی به صورت عملی و فعال اشاره کرد. اکثر مقالات داخلی تنها به آموزش کارآفرینی و تأثیرات آن پرداخته بودند. پیشنهاد می‌شود در آینده مطالعات بیشتری در زمینه آموزش و یادگیری عملی و شناسایی راهکارهای عملی مؤثر، برای ارتقای مهارت‌های کارآفرینی در میان دانشجویان علوم ورزشی ایران، جهت تسهیل در راه‌اندازی کسب‌وکار شخصی آن‌ها صورت گیرد.

References

- Abdzadeh, F., Kashef, S., Boroumand, M., & Fattahpourmarandi, M. (2020). Entrepreneurship Model of Iranian Sports Sciences. Third National Conference on Sports Science with Approach to Sports, Health, Society, Ahvaz, <https://civilica.com/doc/1247277>. (Persian)
- Amini, M., Jamshidi, R., & Hyderinejad, S. (2014). Prioritization of entrepreneurship barriers in terms of physical education students using the TOPSIS method. *Research in Academic Sport*, 2 (6), 15-32. (In Persian). https://journals.ssric.ac.ir/article_188.html. (Persian)
- Barringer, B., & Ireland, R. (2016). *Entrepreneurship: Successfully Launching New Ventures*. New York: Pearson Publishing.
- Boroumand, M. R., Hemmatinezhad, M., Ramezani nezhad, R., & Razavi, M. H. (2011). Designing a Strategic Employment Model for Iranian Physical Education and Sports Science Graduates. The 6th National Conference on Sport Sciences and Physical Education Iran. (Persian).
- Fayolle, A., & Gailly, B. (2008). Teaching models and learning processes in entrepreneurship education. *Journal of European Industrial Training*, 32(7), 569-593.
- Gibb, A.A. (1993). Enterprise culture and education: understanding enterprise education and its links with small business. *International Small Business Journal*, Vol 11, 3, 11-34.
- González-Serrano, M.H., Moreno, F. C., & Hervás, J. C. (2018). Sport management education through an entrepreneurial perspective: Analysing its impact on Spanish sports science students . *The International Journal of Management Education*, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2018.11.007>.
- Herrington, M., Kew, J., Kew, P., & Monitor, G. E. (2010). Tracking entrepreneurship in South Africa: A GEM perspective (pp. 1-174).
- Honey, P., & Mumford, A. (1992). *The Manual of Learning Styles* (3rd ed.). Peter Honey. Institute for Experiential Learning. (2016). What Is Experiential Learning. Retrieved from <https://experientiallearninginstitute.org/resources/what-is-experiential-learning>
- Lu, H. F. (2021). Enhancing university student employability through practical experiential learning in the sport industry: An industry-academia cooperation case from Taiwan. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 28, 100301.
- Illonen, S., Heinonen, J., & Stenholm, P. (2018). Identifying and understanding entrepreneurial decision-making logics in entrepreneurship education. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 24(1), 59-80.

- Jamali, D. (2005). Changing management paradigms: Implications for educational institutions. *The Journal of Management Development*, 24(2), 104–115. (Persian)
- Jaschinski, J., & De Villiers, M. R. (2008). Factors influencing the development of practical skills of interns working in regional hospitals of the Western Cape Province of South Africa. *South African Family Practice Journal*, 50(1), 70-70d.
- Kagaari, J. R. K. (2007). Evaluation of the effects of vocational choice and practical training on students' employability. *Journal of European Industrial Training*, 31(6), 449–471.
- Kang, Y. C., & Chen, J. Y. (2016). Applying Kano Model to Evaluate the Quality for Mobile Experiential Learning Model. IN 2016 International Conference on Applied System Innovation (ICASI) (pp.1-3). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICASI.2016.7539882>
- Keiper, M. C., Sieszputowski, J., Morgan, T., & Mackey, M. J. (2019). Employability skills a case study on a business-oriented sport management program. *E-Journal of Business Education & Scholarship of Teaching*, 13(1), 59–68.
- KhosraviPour, B., & Keikhah, S. (2013). Entrepreneurship education: an effective approach for employment of agricultural students. *Work and Society*, 163(3), 39. (Persian)
- Kolb, D. A. (2014). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. FT press
- Lee, J. W., Kane, J. J., Gregg, E. A., & Cavanaugh, T. (2016). Think globally, engage pedagogically: Procuring and supervising international field experiences. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education*, 19, 115–120.
- Liu, Y. C., Lu, S. J., Kao, C. Y., Chung, L., & Tan, K. H. (2019). Comparison of AR and physical experiential learning environment in supporting product innovation. In 2019 *International Journal of Engineering Business Management*, 11, 1-10. <https://doi.org/10.1177/1847979019839578>
- Lv, M., Zhang, H., Georgescu, P., Li, T., & Zhang, B. (2022). Improving Education for Innovation and Entrepreneurship in Chinese Technical Universities: A Quest for Building a Sustainable Framework. *Sustainability* 2022, 14, 595. <https://doi.org/10.3390/su14020595>
- Madani, R. A. (2019). Analysis of Educational Quality, a Goal of Education for All Policy. *Higher Education Studies*, 9(1), 102-109. <https://doi.org/10.5539/hes.v9n1p100>
- Maher, A., & Graves, S. (2008). *Graduate employability: Can higher education deliver?* Newbury Berks, UK: Treshold Press Ltd.

- Maxwell, O. A., Stephen, I. A., Hezekiah, F. O., Paul, S. O., & Oyafunke-Omoniyi, C. O. (2018). Entrepreneurship curriculum contents and entrepreneurial development of university students in Nigeria. *International Journal of Entrepreneurship*, 22(1), 1-9.
- Mazini, A. H., & Ghorbani, S. (2019). Investigating the trend and nature of real exchange rate deviation in the Iranian economy. *Economic Research*, 54 (1), 173-207. doi: 10.22059 / jte.2019.247119.1007776. (Persian).
- Miller, J., Meaney, K., & Podlog, L. (2012). Enhancing sport marketing research service-learning using Kolb's experiential education model. *International Journal of Sport Management*, 13(1), 23-43.
- Mondalizadeh, Z., & Khosravizadeh, E. (2021). The Effectiveness of teaching the Entrepreneurship Course on Entrepreneurial Personality Characteristics and the Entrepreneurial Intent of undergraduate Students of Sports Sciences. *Sports Marketing Studies*, 2(1), 156-180. (Persian)
- Monitor, G. E. (2016). *Global entrepreneurship monitor. Empreendedorismo no Brasil (Relatório Nacional)*. Curitiba: Instituto Brasileiro de Qualidade e Produtividade, Paraná.
- Ngege, C. (2020). Don't Rely on Govt for Jobs, FG Tells Unemployed Graduates. Punch, February, 2020. Available online at. <https://punchng.com/dont-rely-on-govt-for-jobs-fg-tells-unemployed-graduates/>.
- Nikouei, A., Esmaili shazandi, M., & Ashrafganjouei, F. (2021). Identifying the effective factors of sports entrepreneurship in Iran. *Applied Research in Sport Management*, 10(2), 77-88. doi: 10.30473/arsm.2021.8187. (Persian)
- Pittaway, L., & Cope, J. (2007). Entrepreneurship education: A systematic review of the evidence. *International Small Business Journal*, 25(5), 477-506
- QAA (2012). Enterprise and Entrepreneurship Education: Guidelines for UK Higher Education Providers, draft publication for consultation, Quality Assurance Agency, Gloucester.
- Ratten, V. (2017). *Entrepreneurship, Innovation and Smart Cities* (Vol. 11). Taylor & Francis.
- Ratten, V. (2018). Sport entrepreneurship education and policy. In V. Ratten (Ed.). *Sport entrepreneurship: Developing and sustaining an entrepreneurial sports culture* (pp. 125-138). Switzerland: Springer.
- Ratten, V. (2018). Sport entrepreneurship education and policy. In V. Ratten (Ed.). *Sport entrepreneurship: Developing and sustaining an entrepreneurial sports culture* (pp. 125-138). Switzerland: Springer.
- Ratten, V. and Thukral, E. (2020). Sport Entrepreneurship Education. *Sport Entrepreneurship*, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 151-160. <https://doi.org/10.1108/978-1-83982-836-220201021>

- Ratten, V., & Usmanij, P. (2021). Entrepreneurship education: Time for a change in research direction? *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100367.
- Rok, M. (2013). Undergraduates' experience and perceptions of tourism and hospitality work environments. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(2), 61–70.
- Salisu, J. B. (2020). Entrepreneurial training effectiveness, government entrepreneurial supports and venturing of TVET students into IT related entrepreneurship – An indirect path effects analysis. *Heliyon* 6, e05504. 1-9.
- Sazegari, F., Khatibi, A., & Azmasha, T. (2020). The effect of university education on entrepreneurship intention of sports science students in selected public universities in the west of the country. The Third National Conference on Sports Science with the Approach of Sport, Health, Society, Ahvaz. <https://civilica.com/doc/1247290>. (Persian)
- Shane, S. (2009). Why encouraging more people to become entrepreneurs is bad public policy. *Small Business Economics*, 33(2), 141-149. <https://doi.org/10.1007/s11187-009-9215-5>.
- Shiralkar, S. W. (2016). IT Through Experiential Learning: Learn, deploy and adopt IT through gamification. *Apress*. <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2421-2>
- Shiri, N., Mohammadi, D., & Hoseini, S. (2012). Entrepreneurial Intention of Agricultural students: Effects of Role Model, Social Support, Social Norms and Perceived Desirability. *Scholars Research library, Archives of Applied Science Research*, 892-897. (Persian).
- Shojaei, V., Sabzimidani, M., & Hami, M. (2021). Identifying the factors influencing the sports entrepreneurship education of sports science students, 7th International Conference on Recent Developments in Industrial Management and Engineering, <https://civilica.com/doc/1223226>. (Persian)
- Surujlal, J., & Singh, C. (2010). An analysis of sport management internships: The case of two universities' sport management programmes. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*, 15(4), 204–218.
- Tsitskari, E., Goudas, M., Tsalouchou, E., & Michalopoulou, M. (2017). Employers' expectations of the employability skills needed in the sport and recreation environment. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education*, 20, 1–9.